

35
2018
2019

קנטטה לשבת וליום א'

הקאמרטה
הישראלית ירושלים
מנהל מוזיקלי: אבנר בירון

הקאמרטה הישראלית ירושלים

מייסד ומנהל מוזיקלי: אבנר בירון

חברי התזמורת					
כינור ראשון מתן דגן* נטשה שר* כרמלה ליימן** יוקי אישיזאקה דניס גרסי רומן יוסופוב מיכאל פביה	כינור שני הדס פבריקנט* אדוארד רזניק* אומרי צח ארנולד קוביליאנסקי מיכאל קונצביץ' קרן שושני	ויולה מיכאל פלסקוב* דור שפרבר* בוריס רימר אדוארד שובייב אנדריי שפלינקוב	צ'לו צבי אורליאנסקי* מרינה כץ* אלכסנדר סינלניקוב** אסתר ולדָרס קונטרבס דמיטרי רוזנצוויג* שי פקר	חליל אסתי רופא* אבוב מוקי זוהר* אורי מירז	בסון מאוריצי פאז* קריסטינוס גריגס קרן יער אלון ראובן* רות ורון כלי הקשה קרן פנפימון־זהבי*

נגנים אורחים | אבוב מירב קדישבסקי; עוגב וצ'מבלו איריס גלוברזון־הירש

חברי העמותה וחברי הוועד המנהל					
עו"ד יאיר גרין*, יו"ר אבנר אזולאי יעקב אייזנר* פרופ' רות ארנון* פרופ' שלמה בידרמן	ד"ר יורם בלשר* פרופ' אבי בן בסט רו"ח תלמה ברבשקנולר פרופ' בני גיגר* אפרת וימן גרשוני*	אילן דה פריס* פרופ' משה הדני* גרשון זוהר יהודה זיסאפל רות חשין*	משה מיכלס* פרופ' מנחם פיש אורלי פרומן* ד"ר שמואל קבילי* רו"ח רענן קופ*	פרופ' אורי קרשון פרופ' דפנה שוורץ* ד"ר לאה שמיר־שנאן ברוך שלו דב שפיר	

צוות הניהול		
מנהל כללי: יורם יונגרמן מנהל אדמיניסטרטיבי: מיכאל קונצביץ' מפקיקה: ענת ריכטר	רכז תוכני מוזיקה: ד"ר רון מרחבי מנהלת שיווק: שרה טיילור דוד מנהלת מכירות: דגן פדר	מנהלת משרד: סימה גיאלצ'ינסקי מנהל במה: ואלרי אקסינוב הנהלת חשבונות: שרית יצחקי

מחלקת מנויים: 1-700-55-2000 / בימים א'-ה' 09:00-17:00

משרד התזמורת: רח' ההגנה 13, הגבעה הצרפתית, ירושלים / טל: 02-5020502 / פקס: 02-5020504
כתובתנו באינטרנט: www.jcamerata.com / אימייל: info@jcamerata.com

התזמורת נתמכת על ידי: משרד התרבות והספורט | עיריית ירושלים, האגף לתרבות ומסתייעת בתורמים שונים.

35
2018
2019

קונצרט סיום העונה

ירושלים / תיאטרון ירושלים

יום ג', 25.6.19 בשעה 20:00

הקונצרט יועבר בשידור חי בכאן קול המוסיקה

סביון / בית התרבות

יום ה', 27.6.19 בשעה 20:30

תל אביב / מוזיאון תל אביב לאמנות

יום ו', 28.6.19 בשעה 13:00

מוצ"ש, 29.6.19 בשעה 21:00

יום א', 30.6.19 בשעה 20:00

כתיבת התכנייה: בני הנדל עיצוב: חגית מימון

קנטטה לשבת וליום א'

טים בראון מנצח (בריטניה)
הדס פארן-אסיה סופרן (ישראל)
אלון הררי קונטרה-טנור (ישראל)
מרסל בקמן טנור (הולנד)
גיא פלץ בריטון (ישראל)
אנסמבל זמרי מורן (ישראל)
בניהולה המוזיקלי של נעמי פארן

יוהאן סבסטיאן באך (1750-1685)

קנטטה "עלוב שכמותי, עֶבֶד החטא" רי"ב 55

מרדכי סתר (1994-1916)

קנטטה לשבת לסולנים, למקהלה מעורבת

ולתזמורת כלי קשת

ו. שיר השירים - אנדנטה

וו. הבו לה' - אלגרו ויוו

ווו. לכה דודי - אדג'ו

י. שלום עליכם - אנדנטינו טְרַנְקוּילו

י. מזמור שיר - מודרטו

י. ויכולו השמים והארץ - אלגרו ויוואצ'ה

י. יתגדל ויתקדש - מודרטו טְרַנְקוּילו

הפסקה

ג'ון איירלנד (1962-1879)

סוויטה לגבעות דָאוּנְלַנְד. עיבוד לתזמורת כלי קשת

מאת המלחין ומאת ג'פרי בוש

ו. פרלוד: אלגרו אנרג'יקו

וו. קינה: לנטו אספרסיבו

וו. מינואט: אלגרטו גרציוזו

י. רונדו: פוקו אלגרו

יוהאן סבסטיאן באך

קנטטה "עורו נא, קורא הקול" רי"ב 140

טים (טימותי) בראון זכה למוניטין בינלאומי כמנצח מקהלות וכמארגן סדנאות מקהלה. כמאמין גדול בשירת המקהלה, הוא מנצח פופולארי ב"שבועות שירה" במקומות רבים באירופה ובארצות הברית, ומנהל קורסי מקהלות שנתיים בהרְטו שביוון ובפְּרֶנְג שבאוסטריה.

בראון החל את דרכו המוזיקלית במקהלת הילדים של קתדרלת וסטמינסטר הלונדונית, ולימים היה לחבר במקהלת קינגס קולג' של קיימברידג' בניצוחו של סר דייוויד וילקוקס ובאנסמבל הקולי של הניו קולג' באוקספורד. ב-1979 החליף את ג'ון ראטר כמנהלה המוזיקלי של מקהלת קְלֶר קולג' של קיימברידג', ולאורך 31 שנים הביא אותה לידי הישגים מרשימים: הוא ערך אתה שידורים ומסעות הופעות בעולם והקליט עמה תקליטורים ובהם יצירות של ווהרן ויליאמס, ראטר וטְּבֶנְר. תחת ניהולו של בראון השתתפה מקהלת קְלֶר קולג' בקונצרטים ובמופעי אופרה בניצוח אייבור בולטון, רְנֶה יְקוֹבְס, סר ג'ון אליוט גרדינר וסר רוג'ר נורינגטון.

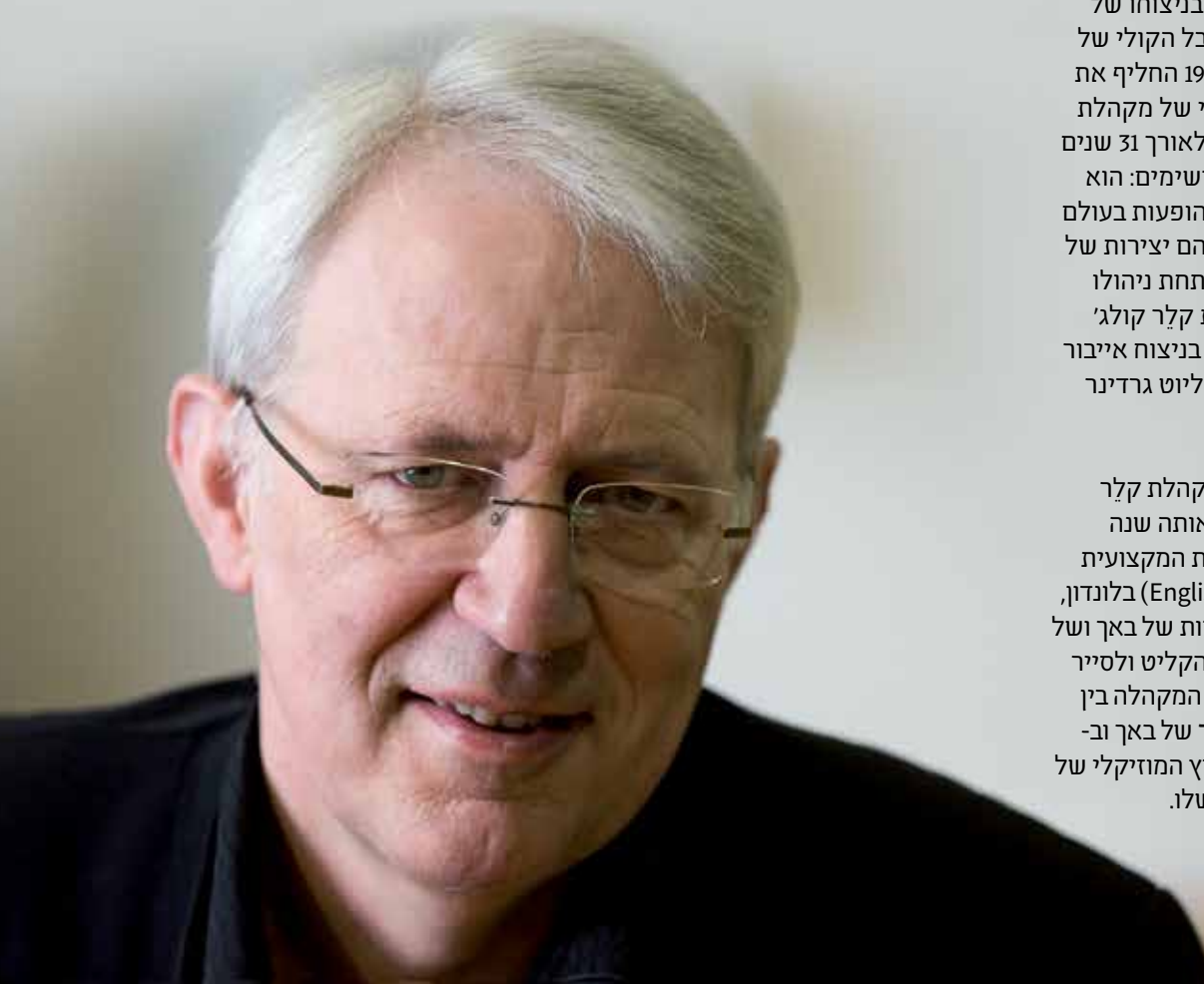
ב-2010 פרש בראון מניהול מקהלת קְלֶר קולג' והיה למנצח עצמאי. באותה שנה הקים את המקהלה הקאמרית המקצועית "קולות אנגליים" (English Voices) בלונדון, המשמיעה תדיר יצירות קוליות של באך ושל הנדל, ושעמה בראון מרבה להקליט ולסייר בעולם. בשנת 2018 השמיעה המקהלה בין השאר את **המיסה בסי מינור** של באך וב-2019 תפתח את פסטיבל הקיץ המוזיקלי של קיימברידג' **ביוהאנס פסיון** שלו.

בשנים 2010-2015 שימש מאסטרו בראון כמנצח אורח של רובינסון קולג' בקיימברידג' ובשנת 2011 הקים ואת מקהלת "אקדמיית השירה של ציריך" (Zürcher Sing-Akademie), שאותה ניהל עד לשנת 2015.

לטים בראון קשר הדוק ומתמשך עם ישראל ועם הקאמרה. הוא הירבה להשתתף בזמרייה, הנחה סדנאות

מקהלה ברחבי הארץ, ובקונצרטים של הקאמרה שילב כמה פעמים את מקהלת קְלֶר קולג' של אוניברסיטת קיימברידג' והרכיב מ"קולות אנגליים" הלונדונית. בפברואר 2014 ניצח על הקאמרה בקונצרט ובו קונצ'רטי וקנטטות של באך.

מלבד פעילותו כמנצח, טים בראון עוסק בהלחנה ובעיבודים מוזיקליים.

אלון הררי השלים בהצטיינות תואר ראשון ושני בבית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן-מהטה באוניברסיטת תל אביב. הוא זכה ב"פרס התגלית הצעירה" בתחרות הילדה צאדק בווינה ובמלגות מקרנות אמריקה-ישראל, בוכמן-מהטה וקולטון. ב-2008 הגיע לשלבי הגמר של "תחרויות האביב" בישראל וב-2010 העפיל לגמר תחרויות הזמרה הבינלאומיות "פרנססקו ויניאס" בברצלונה ו"מוזיקה סקרה" ברומא. בשנים 2007/8 היה חבר ב"מיתר אופרה סטודיו" של האופרה הישראלית. מלבד הופעותיו באופרה הישראלית שר הררי בבתי האופרה הלאומיים של ליטא ופינלנד, בבתי האופרה של דורטמונד ומינסטר ובפסטיבל הנדל בהאלה.

הוא גילם את טולומיאז **ביוליוס קיסר**, אדלברטו **באוטונה**, ואוסטז'ו **ברינלדו**, שלושתן מאת הנדל, את התפקידים הראשיים ב**אורפיאו ואאורידיצה** וה**מלך ארתור** של פרסל ואת המכשפה **בדידו ואניאס** שלו. האופרה **אפולו ויקינתון** של מוצרט הוקלטה בידי חברת "בריליאנט קלאסיקס" עם אנסמבל הסולנים הקאמריים האירופיים בניצוח ניקול מאט ובהשתתפותו של אלון. עם תזמורת ראשון לציון בניצוח דן אטינגר הופיע אלון בפסטיבל האופרה במצדה ב**כרמינה בורנה** של אורף; באירוע ממלכתי לציון 70 שנה למרד גטו ורשה שר עם הפילהרמונית של ורשה, ועם התזמורת והמקהלה של רדיו קלן הופיע ב**מזמורי צ'יצ'סטר** של ברנשטיין.

הדס פארן-אסיה החלה לשיר בגיל שבע במקהלת מורן בניצוח אמה, נעמי פארן, ועד 2008 שימשה בה סולנית ראשית. בשנים 2008-2012 הייתה חברה באנסמבל סולני באך הישראליים.

את לימודי התואר ראשון השלימה בהצטיינות בבית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן-מהטה באוניברסיטת תל אביב ואת התואר השני באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים. היא נעזרה במלגות המכון הישראלי לאמנות השירה וקרן התרבות אמריקה-ישראל, זכתה בפרס הליד הגרמני מטעם האקדמיה למוסיקה הירושלמית והעפילה לשלב הגמר בתחרות הנדל לשירה בלונדון.

בהופעתה האופראית הראשונה גילמה את העש **בחלום ליל קיץ** של בריטן בניצוח גארי ברטיני. עוד גילמה את התפקידים הראשיים **בדידו ואניאס** של פרסל ו**באנדרומודה** של בוננצ'יני, את **סרפינה** ב**האדונית המשרתת** של פרגולזי ואת הגברת הראשונה **בחליל הקסם** של מוצרט.

היא שרה ב**יפתח** של קריסימי, בסטבט מאטר של ויואלדי, **בישראל במצרים** של הנדל, **במיסת ההכתרה** של מוצרט, **בחלום ליל קיץ** של מנדלסון, **ברקוויאם הגרמני** של ברהמס, **בגלוריה** של פולנק, **בכינורו של דוד** של יחזקאל בראון וב**הנסיך המאושר** של גיל שוחט.

גיא פלץ, יליד 1992, בוגר התיכון לאמנויות ע"ש תלמה ילין ומוזיקאי מצטיין בצה"ל, למד שירה וניצוח תזמורות באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים אצל מרינה לויט, עידו אריאל, יבגני צירלין ורון בורשבסקי. הוא בוגר פרויקט "תדרים" של אנסמבל מיתר בתחום הניצוח על מוזיקה חדשה.

ב-2014 נתמנה גיא למנצח הבית של אנסמבל זמרי מורן, ומ-2017 הוא משמש זמר ומנצח באנסמבל "ססיליה", שמינייה ששמה לה למטרה להיות גוף ווקאלי סולני מוביל בישראל ולהשמיע יצירות ישראליות חדשות לצד רפרטואר אקפלה.

גיא הופיע **במשיח** של הנדל וב**בת יפתח** של אהרון חרל"פ, גילם את **אֵנִיאָס בדידו ואֵנִיאָס** של פרסל, **זורְגֶה בדולי הפנינים** של ביזה, **פֶּק בחלום ליל קיץ** של בריטן, נהר הסיין בסרנדה **חגיגה על נהר הסיין** של ויאלדי, התפקיד הראשי ב**פִּימִפִּינוֹנָה** של טלמן ובאופרה בשם זה של אלבינוני ואוטוֹנָה בה**כתרתה של פּוֹפָאָה** של מונטוורדי.

גילומו את אפולו ב**אורפאו** של מונטוורדי עם קונסורט "טברנר" הבריטי, בניצוחו של אנדרו פארוט הוקלט ע"י חברת AVIE. עם המלחין מנחם ויזנברג הקליט את התקליטור "שירי ארץ" בהוצאת המכון למוסיקה ישראלית. הופעותיו שודרו ב-BBC, ברדיו הממלכתי הפולני ובקול המוסיקה.

מרסל בקמן, בעברו סופרן־נער, היה לטנור מבוקש בהולנד מולדתו וברחבי העולם. הוא הופיע עם תזמורת הקונצרטחבא של אמסטרדם, הפילהרמונית של ברלין, "תזמורת המאה השמונה־עשרה" ההולנדית, אנסמבל "האמנויות הפורחות" (Les Arts Florissants) הצרפתי, האנסמבל למוזיקה עתיקה של קלן ואגודת באך ההולנדית. הוא שר תחת שרביטיהם של ג'ון אדמס, פֶּרְנַס בְּרִיֶּכְן, פטר דִּיקְסְטֶרָה, ויליאם כריסטי, רִינְבֶּרְט דֶה לָאָ, איוואן פישר וסר סיימון רָטֶל.

ברפרטואר האופראי של בקמן: **אָאָמְטָה בשונו של אוליסס למולדתו** מאת מונטוורדי, **בְּרִנִּיצ'ה באֵיפֶּרְמֶסְטֶרָה** מאת קאוואלי, **פְּדְרִילו בהחטיפה מן ההרמון** של מוצרט, דון בזיליו ודון קורציו **בנישואי פיגרו** של מוצרט, אייסלינגר **באמני השירה מנירנברג** של ואגנר, הקפיטן **בוֹוֶצֶק** של אלבן ברג, כומר **בקצף הימים** מאת המלחין הרוסי בן המאה העשרים אדיסון דניסוב וארתור רָמְבוֹ **בליל התופת** של המלחין ההולנדי בן זמננו רודריק דה מאן.

עם הקאמרטה הופיע בקמן שלוש פעמים: בסתיו 2014 - בביצוע גרסאות **מגניפיקט** של אלבינוני, ויאלדי טלמן וברדנשוילי, בקיץ 2016 **בפסיון של ר' שמעון בריוחאי** של ברדנשוילי, ו**ברקוויאם** של מוצרט ואשתקד, באורטוריה **שאוּל** של הנדל, שבה מילא חמישה תפקידי טנור.

מנצח הבית: גיא פלץ

אנסמבל זמרי מורן מונה זמרים צעירים, חיילים במעמד של מוזיקאים מצטיינים בצה"ל וסטודנטים באקדמיות למוזיקה. את האנסמבל הקימה ב-1998 נעמי פארן, המנצחת והמנהלת המוזיקלית של מקהלת מורן, כגוף ייצוגי מקצועי שנועד לקדם זמרים ומנצחים צעירים, לטפח מצוינות מוזיקלית וזמרה סולנית. האנסמבל מבצע ממיטב המוזיקה המקהלתית, ובהתאם למטרותו המוצהרת לקדם את היצירה הישראלית, הירבה להשמיע יצירות של טובי המלחינים הישראלים: יחזקאל בראון, יוסף ברדנשווילי, שלמה גרוניך, מנחם ויזנברג, משה זורמן, אלה מילך-שריף, חיים פרמונט, נועם סיוון, ציפי פליישר, שרה שהם ואייל באט.

במהלך השנים השתתף האנסמבל בסדרות קונצרטים עם התזמורות המובילות בישראל: הקאמרטה הישראלית ירושלים, הקאמרית הישראלית, תזמורת נתניה

הקאמרית הקיבוצית, אנסמבל סולני תל אביב, הסימפונית ראשון לציון והאופרה הישראלית.

האנסמבל הופיע בפסטיבלים ובתחרויות בינלאומיות ברחבי העולם: כמקהלה המייצגת את ישראל ב"אקספו 2000" בהנובר שגרמניה, בפסטיבל "קול השלום" ("Vox Pacis") בשטוקהולם שבשבדיה, בפסטיבל באך ביוג'ין שבאורגון, ארצות הברית, ובפסטיבל מוזיקה בינלאומי בטורונטו שבקנדה.

במאי 2012 ייצג האנסמבל את ישראל בארגנטינה ובפסטיבל הבינלאומי "מוזיקה סקרה" במרקטאבורדורף (Marktobendorf) בגרמניה, באוגוסט 2015 שר בפסטיבל זֶמְפֶּלְן שבהונגריה תחת שרביטו של מאסטרו גאבור הולְרוֹגֵג, באוקטובר 2017 השתתף בהפקת אופרה במקאו ובקיץ 2018 נטל חלק בפסטיבלים בסין ובהונג קונג.

נעמי פארן, המקימה, המנצחת והמנהלת המוזיקלית של מקהלת מורן ושל אנסמבל זמרי מורן, השתלמה בניצוח מקהלות בקונסרבטוריון בקופנהגן ובבית הספר הגבוה למוזיקה במלמו שבשבדיה. מלבד פעילותה רבת השנים עם מקהלת מורן ועם אנסמבל זמרי מורן היא מוזמנת לשפוט בתחרויות בינלאומיות ולהנחות כיתות אמן וסדנאות בישראל ובעולם.

בעשור 1992-2002 שימשה פארן אחראית לקידום מקהלות ילדים ונוער במשרד החינוך ובזמן שהוא העמיקה את הקשר בין מלחינים לבין מקהלות ילדים ונוער. היא הקימה את "המרכז הישראלי למוזיקה ווקאלית", שבמסגרתו נערכות סדנאות לזמרים צעירים, למנצחים, למורים ולמקהלות ופעילויות למען ילדים בקהילה. בימים אלה נבנה והולך בעמק חפר - ביזמתה של נעמי פארן - "הבית לשיירה", מרכז ארצי ובינלאומי לטיפוח מצוינות ותרומה לקהילה.

מיסה של באך, רקוויאם של מוצרט

אבנר בירון מנצח

דניאלה סקורקה סופרן (ישראל)

ענת צ'רני מצו סופרן (ישראל)

דניאל יוהנסן טנור (אוסטריה)

פליקס קמפ בס-בריטון (בריטניה)

מקהלת יאונה מוזיקה (ליטא)

בניהולו המוזיקלי של וֶצְלוֹבְסִי אָאוּגוֹסְטִינַס

יוסף ברדנשוילי / הומאז' לבנצי (בכורה עולמית)

י. ס. באך / מיסה לותרנית, רי"ב 235

מוצרט / רקוויאם, ק' 626

ירושלים: תיאטרון ירושלים

יום ג', 29.10.19 בשעה 20:00

זכרון יעקב: אלמא מרכז אמנויות

יום ד', 30.10.19 בשעה 20:00

סביון: בית התרבות

יום ה', 31.10.19 בשעה 20:30

תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות

יום ו', 1.11.19 בשעה 13:00; מוצ"ש, 2.11.19 בשעה 20:00

יום א', 3.11.19 בשעה 20:00

חווה אלברשטיין והקאמרטה

קונצרט בסדרת "השתקפויות"

לראשונה בישראל תשיר חווה אלברשטיין בליווי תזמורת ישרים ביידיש שהלחינה לשני אלבומי המופת שלה "טלה קטן" ("לעמעלע") ו"הבאר" ("די קרעניצע"), לצד שירים נוספים מן הרפרטואר המרהיב שלה. במופע ישולבו גם שתי יצירות מופת של פרוקופייב: פתיחה על נושאים יהודיים והסימפוניה הקלאסית.

שלומי שבן פסנתר

אבנר בירון מנצח

תל אביב: בית האופרה, המשכן לאמנויות הבמה

יום א', 7.7.19 בשעה 21:00

יום ב', 15.7.19 בשעה 21:00

ירושלים: תיאטרון ירושלים, אולם שרובר

יום ב', 8.7.19 בשעה 20:00

חיפה: אודיטוריום חיפה

יום ד', 17.7.19 בשעה 20:00

לכרטיסים: קופת התזמורת 1-700-55-2000

www.jcamerata.com

של שתי האריות ושני הרצ'טטיבים חיבר כריסטוף בירקמן, תלמיד של באך.

הפרק השלישי הוא שוב אריה, אלא שנימת השיה משתנה: לא עוד רעד ומצוקה, כי אם בקשת רחמים. גם תחינות זקוקות לחזרתיות, ואמנם הרפליקה "חוס ורחם" (erbarme dich) המתחילה את הבית אף חותמת אותו. נכון, סולן אחד מבצע את האריה, אך נכון גם שיש לו פרטנר, החליל, שתחינותיו הצליליות הן הד והשלמה לתחינות המלל של המזמר.

הרצ'טטיב שממנו עשוי **הפרק הרביעי** שונה מן הראשון: לקונטינואו מצטרפים הכינורות והוויולה (ויולות), ובפן המילולי, הבעתי הפרק נחרץ ואקטיביסטי: בלב הדובר גמלה ההחלטה כיצד ייצא ממצריו. הוא יסביר לשופט העליון מדוע ובשלמה החוטא הנקלה זכאי לחסד ולחנינה.

הפרק החמישי הוא שיא ועטרה: ארבעת הקולות המשולבים של המקהלה מחליפים את הקול האחד וכל האנסמבל הכלי מגויס. המילים אומרות נחמה וכך גם המנגינה. זאת ועוד: כל הקהילה המתפללת יכולה להצטרף, כי על קרקע מוכרת היא צועדת. זהו בית מן הכוראל "התמלאי שמחה רוחי שלי" ("Werde munter mein Gemüte") שיצרו מחבר המזמורים יוהאן ריסט והמלחין יוהאן שופ כבר במאה ה-17. ראוי להזכיר, שאת הכוראל הזה ממש, מילים של ריסט ומנגינה של שופ, שביבך באך בעוד יצירה שלו, שהלחין כשנה אחרי הקנטטה הזאת: מתאוס פסיון.

(או הכפלה שלהם) חליל, אבוב ד'אמורה וקונטינואו - צ'מבלו וצ'לו.

הפרק הראשון הוא אריה מפתיעה בריקודיותה - סיצ'יליאנה במשקל 6/8 שבו האנסמבל הפלי פותח. מנגינתה מעלה גם את הטנור על נתיב הריקודיות. המילים מגלות כי ריקוד רצוף תלאות נפש הוא זה. הדובר, אדם כְּבֵד־עוון, מציג את עצמו כמי שספוג חיל ורעדה בשל המשפט הצפוי לו בלשכת היושב במרומים. בשתי דרכים מוזיקליות מבוטא הפחד: בחזרה כפייתית על פראזות ובמנגינה עולה ומשתפלת, כרגליים הרצות מעלה־מטה בחיפוש אחר מפלט.

בפרק השני, רצ'טטיב סָקוֹ, כלומר מלווה רק בקונטינואו, החוטא מפרט, בנימה המזכירה מזמורי תהילים, מאין נובעים פחדיו: בנתיבות האל לא הלך, את מצוותיו לא שמר, ועתה אנא יפנה? מעניין לציין, שבקנטטה הזאת לא רק האריות והכוראלים ממושקלים ומחורזים, אלא גם הרצ'טטיבים. סוברים שאת הטקסטים

כ-200 הקנטטות הבאכיות שהגיעו אלינו, רובן נוצרו בשנותיו הראשונות של באך בלייפציג, בשנים 1723-1726. באך כתב אותן במסגרת עבודתו הקדחתנית כיוצר המוזיקה של שתי הכנסיות הלוטראניות הגדולות והחשובות בעיר, כנסיית תומאס הקדוש וכנסיית ניקולאוס הקדוש. מעבידיו ציפו מן הקנטור באך כי ימציא קנטטה לכל יום ראשון ולכל חג, ומבט ברשימת הקנטטות מלמד שציפיותיהם אמנם התממשו. הרשימה מכילה את הקנטטות שנכתבו לימי א' וחג לאורך שלוש שנים תמימות, בצירוף כמה קנטטות שנוצרו בעשור השלישי והרביעי של המאה, טע 1745.

באך, אחרי שישב בחדרו, נוצה בידו, קסת דיו וגווילים לפניו, ושזר יחד אריות, רצ'טטיבים וכוראלים, כינס את הזמרים ואת נגני האנסמבל, ערך עמם חזרות נשנות לאורך השבוע, ובימי א' ויום־טוב, בהתכנס עם, זכה צאן המרעית לשמוע את היצירה החדשה. פעמים אף הוזמן הקהל לשיר עם המקהלה, אם בחר באך לשבץ כוראל מוכר. יש קנטטות הדורשות ארבעה סולנים, מקהלה ותזמורת, ויש שקטעי הסולו מוטלים על קול אחד בלבד, כגון הקנטטה שלפנינו, היחידה של באך המושמת בפי טנור.

בכורתה הייתה ב-17 בנובמבר 1726, שנתו השלישית של באך בלייפציג. היא עשויה חמישה פרקים: שתי אריות ושני רצ'טטיבים מפי הסולן וכוראל מסיים ומסכם מפי המקהלה בת ארבעת הקולות. הכלים המלווים הם כינור א' וב' וויולה

יוהאן סבסטיאן באך

קנטטה רי"ב 55 "עלוב שכמותי, עבד החטא"
מילות פרקים 1-4: כריסטוף בירקמן (1771-1703)
הכוראל מאת יוהאן ריסט (1667-1606)
ויוהאן שופ (1667-1590)
עברית: בני הנדל

1. אריה טנור | הליל, אבוב ד'אמורה, כינורות, קונטינואו

עלוב שְכְמוֹתֵי, עֶבֶד הַחַטָּא,
אֶל נֶכַח פְּנֵי הָאֵל אֶצְעֵד,
מִמְשַׁפְטוֹ הוּי מָה אַרְעֵד.
הֵן הוּא צַדִּיק, אֲנִי מוֹעֵד.
עלוב אֲנִי, עֶבֶד הַחַטָּא.

2. רציטיב טנור | קונטינואו

מִצֹּת הָאֵל מְאִיד זָנַחְתִּי,
בְּשִׁבִיל אֲשֶׁר הִתְוָה הוּא לִי,
אֲשֶׁר שָׂרַטְט אַךְ בְּשִׁבִילִי,
אֲנִי הֵן לֹא הִלְכָתִי.

לְאֵן? גַּם אִם אֶבְחַר כְּנִפֵי שָׁחַר
אֲשֶׁר לְמִרְחָק יִשְׂאוּנִי
וְעַד יָם אַחֲרוֹן יִטְלוּנִי,
הֵן יָד הָעֲלִיוֹן חִישׁ תִּשְׁיַגְנִי
וּבְשׁוֹט בְּנֵי הָעוֹן תִּלְקַנֵּי.
הוּ, כֵּן!

גַּם לוֹ הִצָּעָה לִי מְטָה בְּשִׂאוֹל
כְּדִי שְׂאֶבְרַח מִן הַכְּלִיכָל
גַּם שָׁם יִמְצֵאנִי, כֵּן!

הַחֶלֶד אֵינוֹ מַעֲנִיק לִי מִפְּלֵט,
עוֹד מַעֵט יִבְלַעֲנִי, מִפְּלֵצַת כְּמוֹתִי,
וְאִם בְּשָׁמַיִם אֲשִׁים תִּקְוֹתִי,
שָׁם הָאֵל, עוֹשֶׂה הַמִּשְׁפָּט.

JOHANN SEBASTIAN BACH

Cantata BWV 55 "Ich armer Mensch, ich Südenknecht"
Texts of mvmts 1-4 by Christoph Birkmann (1703-1771)
Chorale by Johann Rist (1606-1667)
& Johann Schop (1590-1667)

1. Aria (T)

Ich armer Mensch, ich Südenknecht,
Ich geh vor Gottes Angesichte
Mit Furcht und Zittern zum Gerichte.
Er ist gerecht, ich ungerecht.
Ich armer Mensch, ich Südenknecht!

2. Recitative (T)

Ich habe wider Gott gehandelt
Und bin demselben Pfad
Den er mir vorgeschrieben hat,
Nicht nachgewandelt.

Wohin? soll ich der Morgenröte Flügel
Zu meiner Flucht erkiesen,
Die mich zum letzten Meere wiesen,
So wird mich doch die Hand des Allerhöchsten finden
Und mir die Sündenrute binden.
Ach ja!

Wenn gleich die Höll ein Bette
Vor mich und meine Sünden hätte,
So wäre doch der Grimm des Höchsten da.

Die Erde schützt mich nicht,
Sie droht mich Scheusal zu verschlingen;
Und will ich mich zum Himmel schwingen,
Da wohnt Gott, der mir das Urteil spricht.

3. אריה טנור | חליל, קונטינואו

חוס וְרַחֵם!
הִנֵּחַ לְדַמְעֵי לְרַכֵּךְ אֶת לְבָבְךָ,
הִנֵּחַ לְבִכְיֵי לְגַעַת בְּךָ;
הִשְׁקֵט זַעֲפָרְךָ, וּבְזָכוֹת יִשׁוּעַ
תֵּן לְקִנְאֹת זַעֲמָךְ מְרַגּוּעַ!
חוס וְרַחֵם!

4. רציטטיב טנור | כינורות, ויולה, קונטינואו

חוס וְרַחֵם!
וּבְכֹל זֹאת
אֶתְנַחֵם,
כִּי שָׁעָה שְׁאֶעֱמַד לְפָנֶי כֶּסֶם מִשְׁפָּטוֹ,
אֶת מִדַּת הַדִּין מִדַּת חֶסֶד תִּפְיֵג.
כְּשֶׁאֲגַשׁ אֶל הָאֵב וְאֶשִׁיחַ אֹתוֹ
וְאֵת סִבְל תְּלֵאוֹת בְּנוֹ לוֹ אֶצִּיג,
אִיךָ כָּאֵב וְכִפָּר
עַל חֲטָאֵי הָאֲיָמִים.
הֵן סִבְל בְּעֵבֹרֵי הַגּוֹאֵל,
וְעַל כֵּן אֶבְקֶשׁ רַחֲמִים.
אֲבַטִּיחַ כִּי לֹא אֶחְטָא עוֹד
וְיָשִׁיב לִי חֶסֶדּוֹ הָאֵל.

5. כוראל (ארבעת קולות המקהלה) | חליל, אבוב, כינורות, קונטינואו

סָרְתִי מִנִּתְיָבְתְךָ
אֶךְ כָּאֵן שׁוּב רַגְלִי נִצְבָּת;
עַל חֲטָאֵי כִפּוֹר בְּנֶךָ
בְּאִימוֹת חֲבִלֵי הַמּוֹת.

לֹא אֶכְחִישׁ אֶת אֲשַׁמְתִּי,
אֶךְ חֶסֶדְךָ (זֹאת יוֹדַעַת נִשְׁמָתִי)
רַב וְגָדוֹל הוּא מִן הַחֲטָא
הַמְלִוָּה אוֹתִי בְּכָל עֵת.

3. Aria (T)

Erbarme dich!
Laß die Tränen dich erweichen,
Laß sie dir zu Herzen reichen;
Laß um Jesu Christi willen
Deinen Zorn des Eifers stillen!
Erbarme dich!

4. Recitative (T)

Erbarme dich!
Jedoch nun
Tröst ich mich,
Ich will nicht für Gerichte stehen
Und lieber vor dem Gnadenthron
Zu meinem frommen Vater gehen.
Ich halt ihm seinen Sohn,
Sein Leiden, sein Erlösen für,
Wie er für meine Schuld
Bezahlet und genug getan,
Und bitt ihn um Geduld.
Hinfüro will ich's nicht mehr tun.
So nimmt mich Gott zu Gnaden wieder an.

5. Chorale (Choir SATB)

Bin ich gleich von dir gewichen,
Stell ich mich doch wieder ein;
Hat uns doch dein Sohn verglichen
Durch sein Angst und Todespein.

Ich verleugne nicht die Schuld,
Aber deine Gnad und Huld
Ist viel größer als die Sünde,
Die ich stets bei mir befinde.

בן־שטיין־אָרְבֵּר ואריה אָבִילֶאָה בתל אביב. ב-1932 נסע לפריס ולמד פסנתר אצל לזר לוי וקומפוזיציה אצל פול דיקא ונדיה בולֶנְז'ה. בהשראת סטרווינסקי (המופת של בולנז'ה) חיבר רביעיית כלי קשת באידיום ניאוקלאסי.

ב-1937 החליט שְׂדֵי לו, שב ארצה והחל לחבר מוזיקה תוך גיבוש סגנונו הייחודי. המוזיקולוג ד"ר אסף שלג מביא הערה שרשם סתר ביומנו בנובמבר 1970: "כל הטקסטים עליהם חיברתי מוזיקה ("הקנטטה לשבת", "תיקון חצות" וכו') הם לאומיים־מסורתיים ולא אישיים־ליריים, כי העברית עבורי היא לשון הקודש, שאינה יכולה לשמש לביטוי אינטימי יומיומי, ככל לשון. העברית היא שפת עמי, אבל לא שפת אמי. הלשון היחידה היא בה אני מסוגל להביע את האינטימי היא לשון הצלילים".

היצירה שנשמע היום היא דוגמה מצוינת לאמירה זו. "קנטטה לשבת" חוברת ב-1940, בהיות המלחין בן 24, והיא בוצעה לראשונה ב-1941 בניצוחו של אוטו (איתן) לוסטיג. סתר הֶעֱטָה מוזיקה על מילים מן התורה, משיר השירים, מתהילים ומן התפילה. ביוצרו את יצירתו, העניק לטקסטים העבריים העתיקים, שהיו הלוויים (ספוגי המוזיקה) "אומרים בבית המקדש", עבריות מוזיקלית מודרנית, קול ארצישראלי שפיתח תוך שימוש באידיומים אירופיים שקנה לו בפרס. בכך בנה מקבילה יהודית־עברית לאחידה ארוכת השנים שאחזה הנצרות בטקסטים האלה, בתיווך לשונות שאינן עברית.

חשוב לומר: גם לסתר היה חלק בהסתרה. בשני העשורים האחרונים של חייו החל לחוש ניכור לאווירה בארץ ול"פוליטיזציה של המוזיקה". הוא הסתגר, נטש כמעט לחלוטין את המלודיה העממית ושימר מן הטכניקה שגיבש כמה עקרונות לארגון הצליל: מודוסים שפיתח בעצמו, קבוצות של חמישה עד שנים־עשר צלילים ותבניות קצב חוזרות.

קצת היסטוריה: מֶרְק סְטְרוֹמִינסְקי החל ללמוד נגינת פסנתר בהיותו בן שבע בנבון־סִיֶסְק שברוסיה, ואחרי עלותו ארצה ב-1926 המשיך ללמוד אצל רבקה

2012 הייתה "שנת סתר במוזיקה" על־פי הכרזת המכון למוסיקה ישראלית, ומדברים שאמרו עליו תלמידיו ומוזיקולוגים, מתקבלת תמונה רב־מדית של סתר המלחין והפדגוג. פאול לנדאו, מנהל המכון למוסיקה ישראלית דאז, כתב: "את סתר נוהגים למנות עם דור המייסדים של המוזיקה הישראלית, אף כי הוא צעיר משטרנברג, מסטוצ'בסקי, מבן־חיים ומבוסקוביץ'. בניגוד אליהם, לא נכנס דרך השער 'הגרמני' או 'המזרח־אירופי'. הוא השתמש בחומרים מן הפולקלור היהודי־מזרחי, ועם זה לא הצטרף לקבוצת היוצרים 'בסגנון היס־תיכוני'". עודד זהבי כתב: "סתר היה אמן הצמצום, אם משום האסתטיציזם, אם משום הספיריטואליזם הצרפתי, אם משום המופנמות הקיצונית". אבנר בירון אמר: "סתר לימד אותי הרמוניה והתבלט כמורה מעולה וקפדן, בעל חוש הומור מושחז". צבי אבני, גם הוא מתלמידיו, סיכם: "לוטש יהלומים היה. איש מופנם וצנוע, אינטלקטואל אמיתי. כמה סמלי שאת שמו הרוסי Starominsky המיר ל'סתר'".

לפני כשנה, במלאת 102 שנים להולדתו של סתר, הכתיר אמיר מנדל, מבקר המוזיקה הקלאסית של "הארץ" את מאמרו עליו בשאלה: "למה לא זכה מרדכי סתר בהכרה בינלאומית?" וכך כתב: "מלחינים אנגלים שהיו אהודים בארצם - בריטן, אָלְגֶר, ווהן וויליאמס - זכו גם לשפע ביצועים והקלטות של תזמורות בריטיות מצוינות, ובהדרגה - גם להכרה בינלאומית. בעיניי סתר מסקרן לא פחות מברישן, מעניין ומורכב מאלגר ומווהן וויליאמס, אבל חסרים גופים מוזיקליים מובילים שיבצעו אותו".

המוזיקולוגית ד"ר רונית סתר, הכותבת בימים אלה ספר על סתר יחד עם ד"ר אורי גולומב, מסבירה: "הקנטטה מבוססת על תפילות השבת וטעמי המקרא של יהודי המזרח, מן הספר הרביעי של 'אוצר נגינות ישראל' של א.צ. אידלסון. סתר עיבדם בטכניקות פוליפוניות מן המאות ה-14 ועד ה-16. במוטטים הרב־קוליים עשה שימוש בקנטוס פירמוס שלמד אצל נדיה בולנז'ה בפריס. כתיבה פוליפונית חמורה זו הייתה נדירה אז. רוב מלחיני התקופה נטו להעניק למוטיבים המזרחיים טיפול הומופוני, אוריינטליסטי, אקזוטי."

והיא מוסיפה: "ההיכין סטוצ'בסקי, מורו של סתר, הכיר בייחוד זה, ושילב את היצירה בקונצרט העשרים למוזיקה יהודית שאירגן בנובמבר 1941. היצירה בוצעה פעמיים באותו ערב, והמלחין, המחזאי, והמבקר מקס ברוד כתב על 'הרושם רב הקסם' שלה."

וד"ר אורי גולומב מציין: "ב-1945 זכה סטרומינסקי בפרס אנגל על 'קנטטה לשבת'. לימים אמרה דינה סתר, רעיית המלחין, שהפרס חב את עצם קיומו ל'קנטטה לשבת'. לדבריה, היצירה עשתה רושם כה כביר על הממסד המוזיקלי הארץ־ישראלי, שהוחלט כי הגיע הזמן לייסד פרס לקומפוזיטורים."

ד"ר סתר מסכמת: "במהלך שבעים ותשע שנותיה זכתה היצירה המורכבת והקשה לתריסר ביצועים. בימים אלה תעניק לה הקאמרטה את הביצוע התריסר ואחד."

פרק א'

לסולנים, למקהלה ולתזמורת

אנדנטה

שיר השירים אשר לשלמה. ישקני מנשיקות פיהו כִּי־טובים דְדִיךְ מִיָּי. לְרִיחַ שְׁמֶנֶךְ טוֹבִים, שְׁמֵן תוֹרֵךְ שְׁמֶךְ, עַל־כֵּן עֲלַמֹת אֲהַבֶּךָ. מְשַׁכְנֵי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה. הִבִּיאֵנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בָּךְ. נִזְכֶּרְהָ דְדִיךְ מִיָּי. מִישָׁרִים אֲהַבֶּךָ.

(שיר השירים א', 4-1)

פרק ב'

למקהלה ולתזמורת

אלגרו ויו

הָבוּ לַה' בְּנֵי אֱלֹהִים, הָבוּ לַה' כְּבוֹד וְעֹז. הָבוּ לַה' כְּבוֹד שְׁמוֹ, הַשְׁתַּחֲוּ לַה' בְּהַדְרַת־קֶדֶשׁ. קוֹל ה' עַל־הַמַּיִם, אֵל־הַכְּבוֹד הַרְעִים, ה' עַל־מַיִם רַבִּים. קוֹל ה' בַּכַּחַ, קוֹל ה' בְּהַדָּר.

(תהלים כ"ט, 4-1)

פרק ג'

למקהלה ולתזמורת

אדג'ו

לְכֹה דוּדֵי לְקִרְאת כְּלָה, פְּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָה, שְׁמֹר וְזָכוֹר בְּדַבָּר אֲחָד הַשְּׁמִיעֵנוּ אֵל הַמִּתְחַד, ה' אֲחָד וְשְׁמוֹ אֲחָד, לְשֵׁם וּלְתִפְאָרַת וּלְתִהְלָה.

(מתוך פיוט לשבת

ל'ר' שלמה אלקבץ, צפת 1505-1584)

פרק ד'

לסולו אלט, לוויולה ולמקהלה

אנדנטינו טרנְקוֹילו

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם, מְלֹאכֵי הַשָּׂרֵת מְלֹאכֵי עֲלִיּוֹן, מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

(מתפילות ליל־שבת)

פרק ה'

לסולנים ולתזמורת

מודרטו

מְזַמֵּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהַדוֹת לַה' וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ.

(תהלים צ"ב, 2-1)

פרק ו'

למקהלה כפולה ולתזמורת

אלגרו ויוואצ'ה

וַיְכַלּוּ הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צַבָּאָם, וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בּוֹ שַׁבַּת מְכַל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. (בראשית ב', 3-1)

בְּרוּךְ הָאֵל הַקְדוֹשׁ שְׁאֵין כְּמוֹהוּ, לְפָנָיו נַעֲבֹד בִּירְאָה וּפְחָד. (מתפילות ליל־שבת)

פרק ז'

למקהלה ולתזמורת

מודרטו טרנְקוֹילו

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִיָּהּ רַבָּא.

(מתוך "קדיש")

הפרלוד ב-9/8 המוגדר "אלגרו אנרגטי" רצוף ספורצנדי ופזיטיבי והוא מסורג קטעי סולו וטוטי. כצפוי, פרק ההמשך מנוגד לו: **אלגיה** אטית ומתוחה. האלגיה הזאת והמינואט הבא אחריה, מעין מחול כפרי, הם מן ההלחנות האהובות ביותר של איירלנד. **הרונדו** הומוריסטי ושטוף שמש עד אקסטטי.

שנים אחרי חיבור היצירה החליט איירנד לעבדה לתזמורת כלי קשת, אך לא הספיק. אחרי מותו הטילה קרן איירלנד את מלאכת העיבוד על תלמידו, ג'פרי בוש, ואת העיבוד הזה נשמע היום.

באקדמה לפרטיטורה, בוש מסביר שמורו הספיק לעבד ולפרסם רק את המינואט ואת האלגיה (בסדר הזה). הוא כותב: "משנעניתי לבקשת קרן איירלנד להשלים את העיבוד כולו, החלטתי להשיבה לסדר הפרקים המקורי. כמו כן, הלכתי בעקבי דוגמת מורי, ובמקום לשכתב את תווי כלי הנשיפה לתווי כלי קשת שכתוב טכני, בניתי את היצירה מחדש, כאילו מלכתחילה נכתבה לתזמורת כלי קשת.

מלחמת העולם הראשונה זכתה הסונטה השנייה שלו לכינור לקבלת פנים כה אוהדת, עד כי רשם ביומנו: "זה כנראה המקרה הראשון שמלחין בריטי מופקע מאלמוניות יחסית עלידי יצירה קאמרית". לימים חיבר גם מוזיקה לכלי נשיפה ופסקול לסרט.

אחד ממקורות השראתו היו מרחבי הנוף האנגליים רבייהקסם, ובמיוחד גבעות הגיר של מזרח ססקס. ההתפעמות מהם הולידה את הרפסודיה הסימפונית מאידאן ("הגבעה הגדולה" בקלטית) ואת הסוויטה שלפנינו, שהלחין ב-1932 בהזמנת מארגני תחרות כלל-בריטית לתזמורות כלי נשיפה. ההזמנה עיצבה את היצירה בשתי פנים: היא תוזמרה לכלי נשיפה והמלחין צייד אותה בהזדמנויות "להתנוצץ", כיאה ליצירה האמורה בסופו של יום לזכות תזמורת בפרס.

עיבוד לתזמורת כלי קשת מאת המלחין ומאת ג'פרי בוש

פרלוד: אלגרו אנרג'יקו / אלגיה: לנטו
אספרסיבו / מינואט: אלגרטו גרציוזו / רונדו: פוקו אלגרו

כמו כל דבר, גם מידת הפופולריות בעיני המתבונן. בזמן ש"ד"ר ויקיפדיה" קובעת כי "סוויטת דאונלנד של איירלנד זוכה לביצועים תכופים, הן בגרסה לתזמורת כלי נשיפה, הן בגרסה לתזמורת כלי קשת", מעדיפה התכנייה של תזמורת חיל הנחתים האמריקני*, שביצעה אותה לא מכבר, לנסח כך: "את איירלנד שומעים בקושי באולמי הקונצרטים, אך בזמנו היה בין המלחינים הבריטים המנוגנים ביותר".

ג'ון איירלנד, בן למשפחה סקוטית, נולד בפרבר יוקרתי של מנצ'סטר. ב-1893, עם התקבלותו ללימודים בקולג' המלכותי למוזיקה בלונדון** התייתם משני הוריו. "צעיר מופנם ועצוב, בעל ביקורת עצמית נוקבת" כינה אותו מישהו אז, ותיאור זה מסביר אולי מדוע השמיד איירלנד את רוב יצירות נעוריו. לפרנסתו עבד כנגן עוגב וכמנהל מקהלה בכנסייה לונדונית. ב-1923 הצטרפה לעיסוקיו גם ההוראה: הוא החל ללמד בקולג' שבו למד, ובמשרתו זו, שבה התמיד, זכה ללמד את בנג'מין בריטן.

עיקר תנובתו של איירלנד היא מיניאטורות לפסנתר, שירים מלווי פסנתר ויצירות קאמריות ומקהלתיות. השירים והמיניאטורות הם שהחלו להקנות לו פרסום-מה כמלחין. ואז, לקראת תום

*התזמורת הצבאית "של הנשיא",
("The President's Own") המסגרת התזמורתית הפעילה הוותיקה ביותר בארה"ב (הוקמה ב-1798) והמנגנת בכל קבלות הפנים הרשמיות של הבית הלבן ושל הפנטגון.
**בין תאבי המוזיקה שפגש בכיתת הקומפוזיציה היו העלמים רייף ווהריויליאמס וגוסטב הולסט.

בעת הלחנתה של קנטטה זו, בסתיו 1731, כבר כיהן קנטור באך תשע שנים בתפקידיו בלייפציג. "עורו נא, קורא הקול" היא אחת הקנטטות הבשלות שלו, עשירה בהמצאות ומבוצעת הרבה. זאת קנטטה בת שבעה בתים (מספר מאגי), תפורה יחד ממילות המאה ה-16 השואבות מן הברית החדשה וממילות המאה ה-18 המפלטות עם הברית הישנה. היא בנויה סביב כוראל תלת-פרקי של הליבריתן-מלחין פיליפ ניקולאי (ראו מסגרת) המבוסס על משל בברית החדשה ועל ארבעה פרקים נוספים – שני רציטיבים ושני דואטים - שכתב משורר אלמוני, כנראה בן-זמנו של באך. בביתיו של האלמוני יש סממן המצוי בקנטטות באכיות נוספות: דיאלוג בין ישוע ל"נשמת המאמין" מתוך חיקוי ל"שיר השירים" המקראי. בטרם נגע בדרכים שבהן המוזיקה משרתת את התוכן, נביא את הטקסט בספר מתי, פרק כ"ה, ובו משל העלמות החכמות והעלמות הכסילות:

"אֲז תִדְמָה מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם לְעֶשֶׂר עֲלָמוֹת אֲשֶׁר לָקְחוּ אֶת נְרוֹתֶיהֶן וַתִּצְאֶנָּה לְקִרְיַת הַחֶתָּן. חֲמֵשׁ מֵהֶן חֲכָמוֹת וְחֲמֵשׁ כְּסִילוֹת. וַתִּקְחֶנָּה הַכְּסִילוֹת אֶת הַנְּרוֹת וְלֹא לָקְחוּ עִמָּהֶן שָׂמֶן. וְהַחֲכָמוֹת לָקְחוּ שָׂמֶן בְּכֻלֵּיהֶן וְאֵת נְרוֹתֵיהֶן. וְכַאֲשֶׁר אַחַר הַחֶתָּן לָבֹא, וַתִּנְמְנֶנָּה כָּלן וַתִּרְדַּמְנָה. וַיְהִי בַחֲצוֹת הַלַּיְלָה, וַיִּשְׁמַע קוֹל תְּרוּעָה: "הִנֵּה הַחֶתָּן, צְאִינָה לְקִרְיַתוֹ!" אֲז הִתְעוֹרְרוּ כָל הָעֲלָמוֹת וַיִּתְיַבְּנָה אֶת נְרוֹתֵיהֶן. וַתֹּאמְרֶנָּה הַכְּסִילוֹת אֶל הַחֲכָמוֹת "תִּנְהַן לָנוּ מִשְׂמֵנְכֶן, כִּי יָבוֹ נְרוֹתֵינוּ" וַתַּעֲנִינָה הַחֲכָמוֹת לָאָמֵר: "לֹא כֵן, פֶּן לֹא יִסְפִּיק לָנוּ, וְלָכֵן לָכְנָה אֶל

המוכרים וקנינה לכו" ויהי הנה הלכות לקנות, והחתן בא, ותבאנה הנכנות עמו אל החתנה ותסגר הדלת. ואחר באו גם יתר העלמות, ותאמרנה "אדננו, פתח לנו!" ויען ויאמר: "אמן, אמר אני לכן לא ידעתי אתכן!" לכן שקדו כי אינכם יודעים את היום ואת השעה (אשר יבא בה בן האדם).

הכוראל פנטזיה (1) מתאר את חצות הלילה. דיאלוג ערני בין האבובים לכינורות במשקל 3/4 ובקצב מודגש וסינקופי מצויר את הדריכות לקראת בואו של החתן. הסופרניות (העלמות) שרות רחב, כמצפות, והקולות האחרים, בתווים קצרים, מהדהדים אחר קריאות ה"עוררנא" של שומרי החומות.

ברציטיביב הטנור (2) תיאור סיפור העלמות שבברית החדשה משולב בדימויים משיר השירים.

בדיאלוג בסיסופרן (3) כינור מסלסל מנגינתו מעלה-מטה באדג'ו לירי ספוג-ערגה כאקדמה ונגינת ביניים בשיח המטפורי בין ישוע לנשמת המאמין/מאמינה. ובאהבה כמו באהבה: מה שאומר הדוד לרעיה ומה שאומרת הרעיה לדוד, חוזר שוב ושוב ובחזרה עיקשת.

מנגינה פועמת, מוכרת מאוד, מציגה את לב הקנטטה, כוראל הטנורים (4). אין תמה שהיא מוכרת: לימים הפך אותה באך ליצירה לעוגב, קרויה אף היא "עורו נא, קורא לנו הקול" רי"ב 645, וזו פרשה כנפיים. המנצח הלמוט רילינג "רואה" במנגינה המתנגנת במקביל לשירת הטנורים את הרב שמלות הכלה של העלמות.

רציטיביב הבס (5) הוא מונולוג של ישוע. דברי הנוחם והאהבה שבו שאולים ממגילת שיר השירים המקראית. כנוחם הטקסט כן נועם המוזיקה.

אם את דיאלוג האוהבים הראשון בין הנשמה לישוע עיטר כינור עורג, **בדיאלוג בסיסופרן השני (6)** האבוב הוא שמכין את הלבבות לשיח האוהבים. בסוף השיח הזוג משמיע קנון, כשניים שהיו לאחד.

כוראל המסיים (7), כמו בפינאלה באופרה, כל הכוחות משתתפים. הן זוהי החתונה! הכול בה, עד הפרט האחרון. התדעו איזו דרך מצא באך לצייר במוזיקה את תריסר הפנינים שעשויים מהם שערי שמיים? הלמוט רילינג גילה: כשישירו הבסים את הרפליקה "sind die Pforten" ("נבוא שְׁעָרֶיךָ, שְׁל תְרִיֶסֶר הַפְּנִינִים"), לא שמונה הברות יהיו שם, כפי שמכתיב הטקסט, אלא שתים-עשרה. באך הוסיף ארבע הברות מליסמה.

במאה ה-16 השתוללה באירופה מגפה איומה. בעיר הגרמנית אוֹנָה, שבה מתו כ-1300 בני אדם במגפה, חי הכומר-מזמוראי פיליפ ניקולאי. גם הוא חלה במחלה הקשה וביומונו תאר את פחד המוות. אחרי שלמרבה שמחתו הבריא, ישב וחבר שני מזמורים: "עורו נא, קורא הקול" ו"מה יפה נוצץ כוכב השחר". בגרמניה יש המכנים את שני הכוראלים האלה "מלך הכוראלים" ו"מלכת הכוראלים", בהתאמה. מתברר שאת שניהם רתם באך לצרכיו. סביב "המלכה" בנה את הקנטטה "מה יפה נוצץ כוכב השחר", רי"ב 1, וסביב "המלך" את זו שלפנינו.

Den Bräutigam zu empfangen;
Dort, sehet, kommt er hergegangen!

3. Aria-Duet (S, B)

Seele: Wenn kömmt du, mein Heil?
Jesus: Ich komme, dein Teil!
Seele: Ich warte mit brennendem Öle.
Seele, Jesus: Eröffne/
Ich öffne den Saal
Zum himmlischen Mahl!
Seele: Komm, Jesu!
Jesus: Komm, liebliche Seele!

4. Chorale (T)

Zion hört die Wächter singen,
Das Herz tut ihr vor Freuden springen,
Sie wachet und steht eilend auf.
Ihr Freund kommt vom Himmel prächtig,
Von Gnaden stark, von Wahrheit mächtig,
Ihr Licht wird hell, ihr Stern geht auf.
Nun komm, du werthe Kron,
Herr Jesu, Gottes Sohn,
Hosianna!
Wir folgen all
Zum Freudensaal
Und halten mit das Abendmahl.

5. Recitative (B)

So geh herein zu mir,
Du mir erwählte Braut!
Ich habe mich mit dir

יוהאן סבסטיאן באך

קנטטה "עורו נא, קורא לנו הקול"
לשלושה סולנים, למקהלה ולתזמורת,

רי"ב 140

מילות הכוראלים מאת פיליפ ניקולאי
(1608-1556)

מחבר המילים של הפרקים 2, 3, 5, 6 לא ידוע
עברית: בני הנדל

1. כוראל פנטזיה (ארבעת קולות המקהלה) טוטי

עורו נא, קורא לנו הקול
של השומרים במרום הצריח,
עורי, עיר ירושלים!
כבר קרבה שעת חצות;
צלול קולם בראש חוצות:
היכן אתן, העלמות?
עורו נא, בא חתנכן,
עששיות קחו עמכן!
הללויה!
כל אחת כבר מוכנה
לכלולות, לחתונה,
לכו לקראתו, תמות!

2. רציטיב טנור

קונטינואו

הוא בא, הוא בא
בא החתן!
הי בנות ציון, צאו לכן,
הנה הוא בא מן המרומים
אל תוך הבית של אמכן.
הנהו כבן ראמים,
כצבי, כעפר אילים,
הוא מדלג על הגבעות,
נושא סעודת כלולות.
עורו, צאו בהלולים

JOHANN SEBASTIAN BACH

Cantata "Wachet auf, ruft uns die Stimme"
for three soloists, choir and orchestra,
BWV 140

Texts of chorales by Philipp Nicolai
(1556-1608)

Author of movements 2, 3, 5, 6 unknown

1. Chorale fantasia (Choir SATB)

Wachet auf, ruft uns die Stimme
Der Wächter sehr hoch auf der Zinne,
Wach auf, du Stadt Jerusalem!
Mitternacht heißt diese Stunde;
Sie rufen uns mit hellem Munde:
Wo seid ihr klugen Jungfrauen?
Wohl auf, der Bräutigam kömmt,
Steht auf, die Lampen nehmt!
Alleluja!
Macht euch bereit
Zu der Hochzeit,
Ihr müsset ihm entgegengehn!

2. Recitative (T)

Er kommt, er kommt,
Der Bräutigam kommt!
Ihr Töchter Zions, kommt heraus,
Sein Ausgang eilet aus der Höhe
In euer Mutter Haus.
Der Bräutigam kommt, der einem Rehe
Und jungen Hirsche gleich,
Auf denen Hügeln springt
Und euch das Mahl der Hochzeit bringt.
Wachet auf, ermuntert euch

מראשית הימים ארשתיה!
לבי ושתי ידי
ישאוך כמו חותם,
אבלך, עצבוני עיניך,
אחוש להפיגם.
שכחי, נשמה, כאבך,
את הפחד המר והדוי
שהיו מנת חלקך;
שמאלי הן תחבוקך
וידי הימנית תנשקך.

6. אריה־דואט סופרן ובס אבוב סולו, קונטינאו

הנשמה: דודי לי!
ישוע: ושלך אני!
הנשמה וישוע:

בזכות האהבה לא נהיה עוד פרודים!
ארעה עמך /
תרעי עמי בנאות־מרום בין ורדים,
שם אשר יהא, מנעמים, מחמדים!

7. כוראל (ארבעת קולות המקהלה) טוטי

שיר הלל נשיר בפיות שמחים,
בלשונות בני אדם, בלשונות מלאכים,
בגיבל, כנור, צלצלים ועוגב,
נבוא שערך, של תריסר הפינים,
בעירך, סביב כסף, נהיה שושבינים
של כרובים ושל בני שרף.
דיצה שכזאת עין לא ראתה,
צהלה שכזאת און טרם שמעה.
נשמח, על כן, ונריע
שיר הלל במתיקות נשמיע.

Von Ewigkeit vertraut!
Dich will ich auf mein Herz,
Auf meinem Arm gleich
wie ein Siegel setzen,
Und dein betrübtes Aug ergötzen.
Vergiss, o Seele, nun
Die Angst, den Schmerz,
Den du erdulden müssen;
Auf meiner Linken sollst du ruhn,
Und meine Rechte soll dich küssen.

6. Aria-Duet (S, B)

Seele: Mein Freund ist mein!
Jesus: Und ich bin dein!
Seele, Jesus:
Die Liebe soll nichts scheiden!
Ich will/du sollst mit dir/
mir in Himmels Rosen weiden,
Da Freude die Fülle, da Wonne wird sein!

7. Chorale (Choir SATB)

Gloria sei dir gesungen
Mit Menschen - und englischen Zungen,
Mit Harfen und mit Zimbeln schon.
Von zwölf Perlen sind die Pforten,
An deiner Stadt sind wir Konsorten
Der Engel hoch um deinen Thron.
Kein Aug hat je gespürt,
Kein Ohr hat je gehört solche Freude.
Des sind wir froh, io io,
Ewig in dulci jubilo.

קבלו פני החתן;
הוא בא! הנהו כאן!

3. אריה־דואט סופרן ובס כינור, קונטינאו

הנשמה: מתי כבר תבוא, ישועי?
ישוע: הנני, מחמל נפשי!
הנשמה: מחכה ושמני להבה.
הנשמה וישוע: פתח/
אני פותח את דלתות ההיכל,
בו פת שממית נאכלו!
הנשמה: בוא, ישוע!
ישוע: בואי, נשמה אהובה!

4. כוראל טנור (הטנורים שבמקהלה) כינורות, ויולות באוניסונו, קונטינאו

ציון שמעה קול השומרים
ולבה מנתר נתורים,
תקיץ ותעור העיר.
דודה ממעל בא כעת,
רב־און, רב־חסד, עדאמת,
דורך כוכב, אורו מב־היר.
בוא נא, כתר־פז גואל,
בוא ישוע בן האל,
הושענה!
נבוא ונלכה
אל היכל השמחה,
נסעד הארוחה!

5. רציטיבי בס כינורות, ויולות, קונטינאו

נא מהרי לבוא
כלה זו בחרתיך!
אני אותך הלא

Cantata for Saturday and Sunday

Tim Brown conductor (UK)

Hadas Faran-Asia soprano (Israel)

Alon Harari countertenor (Israel)

Marcel Beekman tenor (Netherlands)

Guy Pelc baritone (Israel)

Moran Singers Ensemble (Israel)

Directed by **Naomi Faran**

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Cantata "Ich armer Mensch, ich Sündenknecht"
for tenor, choir and orchestra, BWV 55

Mordecai Seter (1916-1994)

Sabbath Cantata for soloists, mixed choir
and string orchestra

I. Song of Songs - Andante

II. Give Ye to the Lord - Allegro vivo

III. Behold in Peace - Adagio

IV. Peace with You - Andantino tranquillo

V. Psalm for Sabbath - Moderato

VI. Heaven & Earth - Allegro vivace

VII. Magnified & Sanctified - Moderato tranquillo

Intermission

John Ireland (1879-1962)

A Downland Suite, arranged for string orchestra
by the composer and Geoffrey Bush

I. Prelude: Allegro energico

II. Elegy: Lento espressivo

III. Minuet: Allegretto grazioso

IV. Rondo: Poco allegro

Johann Sebastian Bach

Cantata "Wachet auf, ruft uns die Stimme"
for soloists, choir and orchestra, BWV 140

35
2018
2019

Jerusalem / Jerusalem Theater

Tuesday, June 25 2019 at 20:00

Broadcast live at Kan Kol Hamusica

Savyon / Cultural Center

Thursday, June 27 2019 at 20:30

Tel Aviv / Tel Aviv Museum of Art

Friday, June 28 2019 at 13:00

Saturday, June 29 2019 at 21:00

Sunday, June 30 2019 at 20:00

Program notes: **Benny Hendel** Design: **Hagit Maimon**

The Israel Camerata Jerusalem

Music Director and Founder: **Avner Biron**

The musicians

*principal player **assistant principal

1st Violin

Matan Dagan*
Natasha Sher*
Carmela Leiman**
Denice Djerassi
Yuki Ishizaka
Michael Pavia
Roman Yusupov

2nd Violin

Hadas Fabrikant*
Eduard Reznik*
Arnold Kobiliansky
Michael Kontsevich
Keren Shoshani
Omri Tzach

Viola

Michael Plaskov*
Dor Sperber*
Boris Rimmer
Andrei Shapelnikov
Eduard Shubaev

Cello

Marina Katz*
Zvi Orleansky*
Alexander Sinelnikov**
Esther Valladares

Bass

Dmitri Rozenzweig*
Shai Peker

Flute

Esti Rofé*

Oboe

Muki Zohar*
Ori Meiraz

Bassoon

Mauricio Paez*
Kristijonas Grigas

French Horn

Alon Reuven*
Ruth Varon

Percussion

Karen Phenpimon-Zehavi*

Guest musicians | **Oboe** Meirav Kadishevski; **Organ and harpsichord** Iris Globerson Hirsch

Board of Directors and Members of the Association

*Member of the board

Yair Green, Adv.* , Chairman
Jacob Aizner*
Prof. Ruth Arnon*
Avner Azulay
Talma Barabash-Knoller, CPA
Prof. Avi Ben Basat

Prof. Shlomo Biderman
Dr. Yoram Blachar*
Dr. Shmuel Cabilly*
Ruth Cheshin*
Ilan de Vries*
Prof. Menachem Fisch

Orly Froman*
Prof. Benny Geiger*
Efrat Weiman Gershony*
Prof. Moshe Hadani*
Prof. Uri Karshon
Raanan Kop, CPA*

Moshe Michles*
Prof. Dafna Schwartz*
Dov Shafir
Baruch Shalev
Dr. Lea Shamir-Shinan
Yehuda Zisapel
Gershon Zohar

Administration

CEO: Yoram Youngerman

Administrative Manager: Michael Kontsevich

Producer: Anat Richter

Music content coordinator: Dr. Ron Merhavi

Marketing Manager: Sarah Taylor David

Sales Manager: Dagan Feder

Office Manager: Sima Gielchinsky

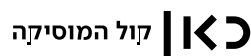
Stage Manager: Valery Aksyonov

Accountant: Sarit Yitshaki

Office: 13 HaHagana St. (HaGiv'a HaTsarfatit) Jerusalem | Tel: +972-2-5020503 Fax: +972-2-5020504

Internet: www.jcamerata.com | Email: info@jcamerata.com

The Orchestra is supported by: The Ministry of Culture and Sport | The Municipality of Jerusalem
and by the generous support of various donors.

35
2018
2019

Cantata for Saturday and Sunday